Anul III. No. 495 — 4 PAGINI LEI 3 — Timișoara, Sâmbătă 2 Aprilie 1932

VESTUL

Trebue să se revină cât de repede la viața constituțională, deoarece guvernul s'a format în afara vieți constituționale. D. Ion Mihalache, la Congresul din București

Fondator: SEVER BOCU

ABONAMENTE: Pe an 750 lei; pe lună 75 lei. Pentru preoți și înv. 600 lei pe an, 60 lei pe lună. Pentru țărani 500 lei pe an, 50 lei pe lună. Pentru instituțiuni publice, autorități, instituții economice 1200 lei pe an, 120 lei pe lună — In străinătate dublu.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA Cetate, Piața Unirei 16 etaj I. (vis-à-vis de Directoratul Ministerial) Telefon 22-12

ANUNȚURI: Se primesc direct la Administrația ziarului și la toate Agențiile de Publicitate din țară. Manuscrisele trebuesc semnate; cele nepublicate se distrug.

Director: LIVIU IUGA
Redactor responsabil: LIVIU JURCHESCU

Restabilizare sau moratoriu?

Datoria externă a României se ridică la apreciabila sumă de șase miliarde Lei. Din cauza acestei datorii, pe care statul român până în ziua de azi, dintr'un înalt considerent moral și pentru a se achita onorabil față de statele cari și-au pus toată încrederea în România, atunci când și-au plasat la noi capitalurile în formă de împrumuturi, deși cu greutăți de neînchipuit, totuși a făcut față grelelor sarcini ce apăsau asupra țării.

Depresiunea economică cu toate consecințele sale firești, a micșorat în așa măsură capacitatea noastră de plată față de obligațiunile externe, încât satisfăcând aceste obligațiuni, s'a defectat întreg aparatul administrativ intern al statului.

Pensionarii, funcționarii administrativi, armata, preoțimea, învățătorii au rămas neplătiți cu lunile, numai și numai pentru a păstra neștirbită onoarea noastră de stat care își respectă obligațiunile.

Dar fiindcă această stare de lucruri cu timpul ar fi degenerat într'o adevărată anarhie, din cauza salariaților statului, cari trebue să trăiască și ei din ceva, s'au sulevat diferite păreri în ceeace privește remedierea acestor anormale stări.

Unii s'au oprit asupra soluției de restabilizare a Leului. Aceste cercuri susțin că Leul ar fi fost stabilizat prea sus față de valoarea lui externă și din această cauză, menținerea stabilizării necesită enorme sacrificii pentru stat.

O unanimă părere este însă asupra cuponului datorilor noastre externe.

La orice curs s'ar fi stabilizat Leul, dacă nu ne-ar apăsa datoriile externe, cu toată criza ce bântue, statul român ar fi trecut cu ușurință și acest greu hop, iar despre o restabilizare nici vorbă n'ar fi fost.

Contractarea împrumuturilor de refacere și de stabilizare, ne-a impus și recunoașterea datoriilor ce au fost repartizate tuturor statelor succesorale, ale fostului imperiu al Habsburgilor.

Fără recunoașterea acestor datorii, ar fi fost imposibil să contractăm împrumuturile amintite, așa că avem într'o măsură oarecare o imagine fidelă a tuturor obligațiunilor cari apasă prea greu asupra statului.

Germania, Austria, Ungaria și mai nou Bulgaria nemai putând face față obligațiunilor externe, au cerut moratorii.

Să fie aceasta soluția la care să ne oprim? Deocamdată nu există alta. O restabilizare, pe lângă că ar clătina întreaga încredere a străinătății și chiar a piețelor externe în valoarea Leului, necesită un nou împrumut, deci obligațiuni noui; în schimb un moratoriu, cu asentimentul creditorilor și a unui aviz favorabil al experților Ligei Națiunilor ar fi singura soluție onorabilă.

Cu acest prilej s'ar mai putea face și o revizuire sau suprimare a datoriilor din timpul războiului și a celor rezultate din obligațiuni pentru statele succesorale.

Problema aceasta nu mai poate întârzia nici o clipă pentrucă situația internă este atât de precară, încât tergiversiunea ei ar însemna o revoltă din partea diferitelor categorii de salariați ai statului.

Impasul greu în care ne-am poticnit, nu poate fi trecut decât oprindu-ne asupra ultimei soluții: moratoriul.

HORIA SPĂTARU

Duelul Gr. Filipescu — G. Brătianu

București, 31. — In urma atacurilor îndreptate în contra d-lui George Brătianu prin ziarul „Epoca", d-sa a provocat la duel pe d-l Grigore Filipescu, președintele partidului conservator, și pe d-l Sturdza, secretarul partidului.

Duelul între d-nii Filipescu și Sturdza a avut loc eri 'nainte de masă. S'au schimbat câte două focuri, fără a fi vre-unul atins. Părțile au părăsit terenul fără a se împăca.

Dramă amoroasă în Bucovina

Cernăuți, 31. — Intr'o comună din județul Hotin s'a întâmplat o sângeroasă dramă amoroasă.

Tânărul Globowski Ștefan în etate de 20 ani, întreținea de mai mult timp relațiuni amoroase cu fata Helenciuc Maria. In timpul din urmă însă devenind necredincioasă, se căsători cu un alt flăcău.

In timp ce nuntașii se aflau la biserică, Globowski se furișează în casă, ascunzându-se. Reintorși, tânăra femeie intră într'o cămeră pentru a-și schimba hainele de mireasă. Atunci a apărut cu un revolver tânărul Globowski și a descărcat un glonte în fosta-i iubită, apoi și-a tras un glonte într'ânsul. Nuntașii alarmați de detunături nu au găsit decât cadavrele nefericiților tineri.

Când ?...

In ședința de Mercuri a Camerei, dl N. Iorga răspunzând unei interpelări, a declarat cu cea mai nevinovată mină, că guvernul nu poate plăti salariile și pensiunile cuvenite slujbașilor de azi și din trecut, pentru că nu sunt bani.

„Când voiu avea bani, voiu plăti; dar de împrumutat nu putem împrumuta, de furat nu putem fura"... a declarat solemn doctorul dela Sorbona, Praga, etc. — accentuând că fiecare trebue să judece situația de acum..

Să fie convins dl Iorga, că toată opinia publică din România judecă foarte bine situația financiară a țării, însă din păcate nu poate să judece după dorințele tehnicienilor din guvern. Opinia publică s'a convins de incapacitatea și reacredința guvernului, care în cele mai grele momente aduce proecte de legi, cari scutesc de impozite cele mai lucrative întreprinderi, impunând în acelaș timp întreprinderi cari nu aduc nici un venit fiscului. Chiar dacă n'ar fi însă așa, guvernul are altă datorie decât să rostească scuze, acuzații împotriva guvernelor trecute, și promisiuni, cari nu se realizează niciodată.

Neplata salariilor și pensiilor nu se poate scuza cu aceea, că nu sunt bani, nici chiar de un guvern de tehnicieni, care într'un an de guvernare nu a adus decât pacoste și nenorocire peste țară.

Dl Iorga însă fără să vrea, a dat un act de paupertate guvernului ce-l conduce, afirmând că nu poate împrumuta bani. Țara știa de altfel de mai de mult că la împrumut nici nu se poate gândi guvernul acesta, care fiind în afara vieții constituționale, nu are nici creditul țării, nici al străinătății. Este însă în acelaș timp revoltată de cinismul apostolului dela Vălenii de Munte, care vrea să astâmpere foamea a sute de mii familii, prin amenințări ridicole, cu poliție, jandarmi și cu închisori. Acestea sunt simdicuri cari nu pot să oprească valul furtunii, atunci când foamea, mizeria va întuneca mințile, și va face să se sbuciume în vuet de uragan valul omenesc..

Și nimeni nu se va mira, pentrucă nimeni din această țară nu va tolera să se facă cu el, cu copiii și femeia lui experiența neghioabă a lui Buridan cu măgarul, și nici nu va aștepta să se repete povestea țiganului mort între două pâini.

N. IORGA

Funcționarii și pensionarii, aceia cari au format și formează temelia acestei țări, își cer dreptul lor, acum într'al doisprezecelea ceas, și guvernul e dator sau să și îndeplinească obligațiunile sale, sau să plece, dacă este incapabil. Să plece, fără să aștepte până când va fi gonit, pentrucă atunci zidurile de jandarmi și polițiști nu-l va putea apăra de valurile ce-l vor stropi cu disprețul lor.

Revino, dle Iorga la realitate, nu trăi veșnic în domeniile istoriilor trecute. Au trecut timpurile autocratismului și ale absolutismului, iar dictatura nu mai e la modă. Oprește pentru o clipă motorul Lincolnului somptuos, și ascultă mugetele furtunei ce se apropie... Veți reveni oare la realitatea lucrurilor, până este timpul?... Inainte ca această nefericită țară să-și piardă răbdarea? Dar când? Când?...

GH. I. DEMIAN

Pentru Direcțiunea P. T. T.

Corespondentul ziarului nostru din Beba veche ne relatează un caz curios, aproape de necrezut. Anume, că magistrul poștei ar specula pe locuitorii și chiar pe autoritățile comunale, încasând bani pentru mărci poștale, cari nu se aplică nici odată pe scrisori. Ne mai spune deasemenea că, acest domn magistru — al cărui nume regretăm că nu ne-a fost trimis de corespondent — ar încasa câte 10 lei de fiecare scrisoare și ilustrată sosită din America, deși erau francate de la locul predării. Nu mai vorbim de „mizeriile" pe cari le face acest distins funcționar al P. T. T.-ului, la convorbirile telefonice.

Ceiace nu ne vine însă să credem este faptul că, deși s'a reclamat toate aceste fapte scandaloase forurilor superioare, nu s'a luat nici o măsură în contra magistrului care se simte în siguranța și în largul său, par'că ar fi pe Bărăgan. Se poate ca cetățenii pașnici ai acestei țări să fie lăsați cu penibila impresie că hoțiile sunt tolerate, dacă nu protejate de autoritățile superioare? Se poate ca Direcțiunea P. T. T. în cunoștiință de cauză, să nu stăvilească excesul de zel al acestui slujbaș?

Nu ne îndoim ca de astă dată, Direcțiunea P. T. T. va lua măsurile necesare pentru a face să înceteze acest scandal ne mai pomenit, și va da satisfacția morală cuvenită, populației acestei comune de la granița Banatului. Aceasta este și în folosul Serviciului poștelor, care de câtva timp e în pericol să-și piardă tot prestigiul moral, pe care ar trebui să-l aibă o instituție de importanța sa.

Suntem nerăbdători să cunoaștem părerile superiorilor d-lui magistru, păreri cari nu credem să se deosebească de a noastre.

Direcțiunea P. T. T. are cuvântul!

ION GHEDAN

Congresul

partidului național-țărănesc din Vechiul Regat

București, 31. — Organizațiile din vechiul regat ale partidului național-țărănesc au ținut eri un mare congres.

La orele 11 intră în sală dnii I. Mihalache, G. G. Mironescu, M. Popovici și I. Răducanu, primiți cu ovațiunile prelungite ale asistenței.

D. ION MIHALACHE

Congresul este deschis de dl I. Mihalache, care propune a se trimite Regelui o telegramă.

Dl V. Madgearu, în calitate de secretar general al partidului, expune un raport amănunțit asupra politicei de după războiu, accentuând necesitatea revenirii la o viață constituțională normală.

Dl I. Mihalache răspunzând la atacurile îndreptate în contra partidului, se ocupă de retragerea dlui Iuliu Maniu.

Congresul ovaționează timp îndelungat pe dl Maniu.

Dl I. Mihalache face în continuare o expunere asupra situației interne, accentuând, că guvernul actual este în afara vieții constituționale. „Nici în țară, nici în străinătate, — spune dsa, — guvernul nu e în stare de a atrage credite, și trăește din prestigiul Coroanei. Trebue să se revină cât de repede la viața constituțională, deoarece guvernul s'a format în afara vieții constituționale.

Dl Mihalache se ocupă apoi de planul d-lui Tardieu, accentuând, că acest plan este foarte bun și necesar.

Ivan Petrovich la Timișoara

După vizita renumitului artist Georg Alexander, timișorenii au bucuria de a avea în mijlocul lor pe simpaticul artist de cinema Ivan Petrovich.

Dsa a sosit în oraș eri seara, venind cu automobilul de la București.

Azi după masă între orele 3½-4½ dsa va da autografe la redacția ziarului nostru.

Simpaticul oaspe va pleca azi seară spre Viena.

Amintiri despre Vicențiu Bugariu

II

După ce a stat vreo doi ani în Capitală, a trebuit să plece din cauza lipsei de mijloace. Cred că acesta a fost cel mai greșit pas pe care l-a putut face, din punct de vedere al intereselor superioare ale Banatului. In Capitală însă lipsa de mijloace este un fapt peste care se poate trece mai cu greu decât oriunde.

Locul lui Vicențiu Bugariu a fost la Academia Română. Dacă ar mai trăi, el astăzi ar trebui să fie acolo, în interesul nostru al bănățenilor. Bugariu întreprinsese în timpul cât a fost la Academie, o acțiune îndrăzneață, formidabilă: voia să întocmească o Bibliografie a Banatului. O carte monumentală, în care să se cuprindă cel puțin titlurile tuturor cărților Academiei, în orice limbă ar fi scrise, în care este amintită provincia bănățeană sau poporul de aci. Idealul lui Bugariu însă era ca în acea bibliografie să nu fie reproduse numai titlurile cărților respective ci absolut toate pasagiile în cari era vorba de pământul său natal. Era nevoie deci ca Bugariu să răsfoiască nu zeci și sute de volume ci sute de mii de tomuri. De ce toate astea? Cu vre-un scop de câștig material? De așa ceva nu poate fi vorba. Intreprinsese munca aceasta numai gaurizancară din dragoste fără din margini, din iubire sfântă față de glia lui natală, pe care voia să o cunoască în toate amănunțimile ei. Voia să știe tot ce s'a spus bine și rău despre bănățeni, să scoată în evidență binele și să combată cele rele cu forța argumentării serioase.

Voia să ne cunoască trecutul ca să înțeleagă prezentul, pentru ca apoi să poată schița viitorul. In timpul din urmă, Bugariu, absorbit de munca-i cotidiană, fie la sindicat, fie la ziare sau reviste, nu mai putea citi. Și suferea mult din acest motiv. N'avea însă niciun respect ci numai dispreț, pentru cei cari își asimilua o cultură temeinică, fără să creeze. Ii considera paraziți și egoiști. Pentru el era mai mult să-ți sacrifici dorul și dragostea de-a citi literatură proprie zisă, să te neglijezi pe tine, în ce scop? In scopul de-a ridica provincia în ochii celor de peste hotarele ei. E inutil să mai subliniez că între aspirațiunile de ascensiune vertiginoasă a unuia singur pe piscurile culturii și ale frumosului și năzuința unirii unor masse mult mai groase de manevrat spre aceleași înălțimi, aceasta din urmă problemă e mult mai grea de rezolvat, presupune infinit mai mari și mai puternice eforturi.

Bugariu avea câteva încercări literare: poezii, proză, epigrame. Dacă poeziile și proza promitea, apoi epigramele lui sunt la înălțime. Cititorii le cunosc pe cele mai multe, căci au apărut în „Vestul". Bugariu a vrut să înfăptuiască însă altceva, mult mai mare. El nu râvnea la o glorie care să fie a lui personal. Pentru el o glorie nu valora nimic, dacă ea nu înconjura cu aurela ei întregul lui pământ natal. Un Bugariu cu mari succese personale nu era o țintă pentru el. El a râvnit la glorificarea provinciei lui. El, Bugariu, se poate pierde în anonimat. Aceasta nu e principal. Poate că totuși de un nume a avut nevoe, dar numai ca să-și poată face loc cu el, ca să poată lucra mai departe. Și-l-a câștigat.

D. Petru Nemoianu din București care l-a apreciat foarte mult îl sfătuește să vie la Timișoara, unde — în lipsă de funcție în Capitală — îi dă un post bun la Sindicatul Exportatorilor din Banat, în calitate de secretar. Sosit în Timișoara, Vicențiu Bugariu își continua colaborarea începută la „Vestul" încă pe când era în Capitală, devenind redactor intern. Lucrează neobosit la Sindicat, dar nu neglijează nici scrisul. Pe lângă ziarul nostru și „Analele Banatului" își începe colaborarea la „Societatea de mâine". Urma ca în viitor să lucreze la „Țara Noastră", la invitația d-lui P. Nemoianu.

In Timișoara, Bugariu, pentru câtva timp reușise să-și formeze condițiuni materiale destul de